

25STE JAARGANG - NUMMER 3 - 2013

JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

België-Belgique
PB - PP
8400 Oostende 1
BC6607

Driemaandelijks blad van de afdeling OOSTENDE van de WEST-VLAAMSE GIDSENKRING vzw
Afgiftekantoor 8400 OOSTENDE 1 - P409072 • Afzendadres & verantwoordelijke uitgever:
Pitteljon Etienne, Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER

57. Voorwoord	Marc Loy
58. Omer Vilain (1924 - 2013) overleden	Marc Loy
60. Activiteitenkalender 2013-2014	Redactie
67. Zomerwandelingen	Redactie
68. Wo gibt es hier Fischbrötchen?	Annie Storme
69. Ruitersstandbeelden	Dirk Beirens
70. De zeespiegel stijgt en daalt	René Vandercruyssen
75. Gelezen & opgemerkt	Redactie
77. Keere weer om, reuze reuze ...	Marcel Leeuwerck
81. Waren de broers Degrave de laatste 2 piraten?	Marc Loy

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
www.gidsenkringoostende.be

STEUNENDE LEDEN

Degelin-Selis
Dillen Raymond
Francier Jacques
Perdaens Andre

Vigne André
Versluys Willy
Wolf Ingrid

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
25ste jaargang
Nummer 3
juli - augustus - september 2013

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon
Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel/Fax 059 80 73 81
e-mail: dispatching@gidsenkringoostende.be

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 25€
Steunend lid: vanaf 25€

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

(D)OVER and OUT

Dezer dagen wordt ieder binnenlopend cruiseschip in onze haven met gulzige ogen gevolgd. Ook al blijft hun sierlijke lijn toch altijd een fletse schaduw van wat ook de dynamiek van onze haven en stad uitmaakte: de imposante mailboten.

Op een zeldzame orkaankrachtige storm na maakte de Oostende-Doverlijn ca. 150 jaar de economische slagkracht van Oostende uit en was die verbinding een begrip binnen de West-Europese maritieme wereld. Het statige silhouet van de zwart-witte maalboten domineerde decennia lang het Oostendse havenlandschap. Hun afvaarten bepaalden het ritme van de haventrafiek, even klokvast als de ebbe en vloed. Hoeveel kunstenaars, schrijvers, filosofen, avonturiers en Koningen zijn hier niet ingescheept of aangekomen naar of van het Verenigd Koninkrijk? In de tweede helft van de negentiende en de twintigste eeuw was Oostende een internationaal mobiel knooppunt van weg-, zee-, spoor- en kanaalverkeer. In de jaren tachtig van de vorige eeuw had onze stad nog een drukke reizigershaven. De enige passagiers die nu nog de eindejaarscijfers van het Autonoom Gemeentebedrijf Haven Oostende kunnen opsmukken zijn die van het cruiseverkeer met zo'n 20 à 25 aanlopen dit jaar en de opvarenden van de erg succesvolle gratis veerdienst van VLOOT over de havengeul.

Eind april jongstleden schroefde de laatste ferry zich een kielzog tussen Oostende en Ramsgate. De twee laatste schepen van rederij Trans Europa Ferries (TEF) liggen nu aan de ketting. Opeens lijkt Engeland weer wat verder af te liggen van de meest Britse hoofdstad van het Europese vasteland, Oostende.

Al halfweg de 17 de eeuw was er een semiregelmatische postverbinding per schip tussen Oostende en Groot-Brittannië. En vanaf 1846 startte de staatspakketbotendienst Oostende-Dover met door stoom aangedreven raderschepen. Tientallen schepen, al of niet met Koninklijke namen op de boeg, schreven geschiedenis: de *Princesse Elisabeth* was het eerste turbineschip, en meteen het snelste passagiersschip ter wereld. Later kwamen de motorschepen, de carferry's, de jumboferry's. De *Prins Filip* sloot het RMT-tijdperk definitief af. Twee maanden geleden deed ook rederij TEF de boeken dicht.

Vandaag ligt de haven er wat verweesd bij: op de kaai getuigt de laatste IJslandvaarder van de crisis in de visserij en de ferry's *Larkspur* en *Gardenia* liggen aan de ketting. Nu kleuren vooral de vaartuigen van VLOOT en de vele werken vrachtboten van de offshore windturbineparken de havenfauna. Een ingrijpende evolutie voor onze haven en hopelijk geen verloren gevecht tegen windmolens!

Marc Loy
voorzitter

Omer Vilain (1924 - 2013) overleden

Marc Loy

Foto D. Beirens

Chroniqueur van Oostendes verleden stapte zelf geschiedenis in.

Met het overlijden van Omer Vilain op 88-jarige leeftijd verliest onze stad niet alleen een Bekende Oostendenaar en een erebibliothecaris maar ook een gepassioneerd heemkundige en bezielde amateur-historicus met een hart voor z'n stad.

Omer Vilain werd op 5 augustus 1924 in Oostende geboren en bracht z'n jeugd door op de Vuurtorenwijk waar z'n grootvader aan moederszijde sluismeester was. Hij verloor z'n vader toen hij zelf amper één jaar was.

Zelf vertelde hij later dat de liefde voor de lokale geschiedenis hem werd ingelepeld door de vele volkse verhalen die z'n zeven babbelgrage tantes langs moederszijde vertelden. Na z'n middelbare studies aan het Koninklijk Atheneum behaalde hij het diploma van sociaal assistent.

In 1944 werd hij bibliothecaris in de Oostendse stadsbibliotheek. In 1962 werd hij er benoemd tot hoofdbibliothecaris. Ondertussen behaalde hij ook het getuigschrift van gegradueerde in de bibliotheekwetenschappen en zag hij z'n personeelsbestand bij z'n afscheid in 1988 van 4 medewerkers aangedikt tot 40. In de loop van die 44-jarige bibliotheekcarrière leerde hij de Oostendenaar boeken *lenen en lezen* en bouwde hij het Fonds Ostendiana uit: een heuse, oeverloze databank over Oostende en de Oostendenaar. Een volwaardige alternatief voor het verloren gegaan stadsarchief tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een aantal jaren was hij ook de promotor van de Bibliotheek voor Zeelieden die onderdak vond in de het directiegebouw van de vismijn.

Verteller

Historicus en gepensioneerd bibliotheekmedewerker Emile Smissaert: "Het was een toffe en begrijpende baas, die z'n bibliotheek goed in handen had en wist te delegeren. Een goede public relations ook voor de bieb. Volks maar toch geacht. Een echte ambassadeur van onze stad. Zelf zei hij altijd: ik ben geen historicus ik ben een verteller."

Van 1989 tot 1994 zetelde Omer als gemeenteraadslid voor Agalev in z'n vaderstad. De stad die hij in het hart droeg als amateur-historicus, verzamelaar, stadschroniqueur, auteur en causeur. Hij was medestichter van de huidige Heemkring De Plate in 1954 en was voorzitter van de ondertussen Koninklijke Historische en Heemkundige kring tussen 1999 en 2004. "Hij was het heemkundige geheugen van De Plate. We konden altijd bij hem te rade als we iets niet wisten. En hij was het bestuur van de heemkring erg erkentelijk voor wat het presteerde", aldus huidig voorzitter Jean-Pierre Falise. Niet onterecht kreeg Omer in 1999 de Prijs van de Cultuurraad Oostende.

Over de tijd van toen

Als gepassioneerd collectionneur met een verzameling van zo'n 15.000 prentkaarten liet hij een kleine 20 jaar lang De Zeewachtlezer meegenieten van het voltooid verleden Oostende in beeld en vormden de meest weekblad. In z'n bracht hij het 19de weer tot leven: strastrand- en dijkegebouwen, monuvaart en visserij. hij over het fenobloemenstoeten en venal bracht hij, overlevering of op haal van de gewone per, kunstenaar, 'Omer Vilain over samen goed voor vlot leesbare fragrie. Andere kleine nissen stelde hij te boek in o.a. 'Langs 't hard zand' en 'Langs de kateien'.

Zijn bijdragen begerde knipsels uit het wekelijkse fotocolumn en 20ste eeuwse stadsleven ten en pleinen, haven-, ven, hotels en openbare menten en beelden, zee- Maar net zo goed schreef meen tijd, stadsgeluiden, het postverkeer. Maar bouwend op mondelinge eigen ervaringen, het ver- Oostendenaar: visser, kap- schavuit en doolaard. Zijn de tijd van toen' waren 800 bijdragen. Evenveel menten Oostendse histo- Oostendse stadsgeschiede-

Omer Vilain werd in alle intimiteit gecremeerd en verstrooid. De Oostendse Gidsenkring Lange Nelle biedt aan z'n vrouw Agnes Everaert, dochter Vicki en schoonzoon Patrick Madelein haar blijken van medeleven aan.

+++++

AANVULLING BIJ HET VOORWOORD

Vandaag ligt de haven er wat verweesd bij: op de kaai getuigt de laatste IJslandvaarder van de crisis in de visserij en de ferry's *Larkspur* en *Gardenia* liggen aan de ketting.

Hopelijk worden ze niet echt "uit de vaart genomen" :)

foto D. Beirens

ACTIVITEITENKALENDER 2013 –2014

**Bevestig steeds uw deelname bij Patricia Veris op
059 80 62 39 of via email patricia.veris@skynet.be**

Viering 50 jaar West-Vlaamse Gidsenkring

Zaterdag 6 juli 2013 > KORTRIJK

Donderdag 15 augustus 2013 > WAREGEM

Zaterdag 14 september 2013 > POPERINGE

Zaterdag 19 oktober 2013 > MENEN-WEVELGEM

Zondag 24 november 2013 > AFSLUITING BRUGGE

Foto D. Beirens

Eigen activiteiten (zie ook zomerwandelingen)

Zaterdag 21 september 2013 > IN HET SPOOR VAN
DICTERS & VERTELLERS

Vrijdag 18 oktober 2013 > DE INTOCHT VAN CHRISTUS
IN BRUSSEL

Vrijdag 15 november 2013 > OOK DAT IS OOSTENDE

Donderdag 12 december 2014 > DE DOOD VAN KONING
ALBERT I, MOORD OF MYTHE

Donderdag 16 januari 2014 > HET VERHAAL VAN DE
DORST IN DE GROTE OORLOG

Zaterdag 21 september 2013 om 10.30 uur :

In het spoor van dichters & vertellers door Dirk Beirens

Oostendse beeldende kunstenaars zoals Ensor, Spilliaert en Permeke zijn alom bekend. Maar "Aan dezelfde zee" vonden ook doorheen vele eeuwen heel wat Nederlands- en anderstalige schrijvers en dichters, illustere en minder bekende maar ook plaatselijke letterlievend, inspiratie.

Eigenlijk is de lijst onuitputtelijk en kunnen verschillende literaire wandelingen samengesteld worden ... maar nu passeren alvast de revue: Van Vloten, Hugo Claus, John Gheeraert, Marc Didden, Matthieu Corman, Bernard Dewulf, Frank Decerf, Peter Holvoet-Hanssen, Victor Hugo, Louis Couperus, Karel Van de Woestijne, Guido Gezelle, Eric De Kuyper, Charlotte Mutsaers, Karel Jonckheere, Gaston Duribreux, Kamiel Top en Robert Southey.

Gekoppeld aan een aantal Oostendse spots, gebouwen en monumenten brengt de gids gedurende twee uur hun teksten tot leven. Het afgebeelde boek is hierbij niet DE leidraad maar één van de vele bronnen voor deze nieuwe wandeling.

Afspraak: Start aan het Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende, maximum 25 deelnemers
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Vrijdag 18 oktober 2013 om 19.30 uur :

“De intrede van Christus in Brussel” (James Ensor)

door Xavier Tricot

Xavier Tricot (°1955) is kunstenaar, kunstverzamelaar en curator van verschillende Ensor tentoonstellingen in binnen- en buitenland en auteur van o.a. de beredeneerde catalogus van de schilderijen van James Ensor.

Als Oostendenaar is hij een internationaal erkende Ensorkenner.

Xavier zal in zijn voordracht een complete analyse geven van “De intrede van Christus in Brussel” geplaatst in zijn kunsthistorische, religieuze, politieke, sociale en folkloristische context. De verschillende details van het schilderij, vooral de figuren, worden besproken en uitgelegd.

Het werk wordt ook gesitueerd in de het gehele oeuvre van de Oostendse meester en dat van andere kunstenaars.

Afspraak: Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende, maximum 25 deelnemers
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

**Vrijdag 15 november 2013 om 19.30 uur : “Ook dat is Oostende”,
een sprankelende, ingenieuze & leuke fotoreportage door Valère Prinzie**

**LET WEL > ANDERE LOCATIE: bibliotheek Oostende!!
Gratis toegang > reserveren hoeft niet.**

Valère Prinzie (°1941) is een wakkere observator en kroniek schrijver in beeld. Zijn fotografische blik brengt het verhaal van wat Oostende zo uniek maakt, maar dit met de ironie en de zelfspot van een kritisch Oostendenaar die erg veel van zijn stad houdt.

Wij weten van vorige fotoprojecten dat hij de realiteit op zijn eigen manier uit tijd en ruimte knipt en virtuoos kadert. Dat levert altijd verrassende beelden op. Ook nu maakt hij samen met zijn publiek een wandeling door onze stad. Een grenze loos universum met de zee, de straten en pleinen, de gebouwen en de haven, de dijk en het strand, de wolken en de lucht. (tekst overgenomen website Vermeylefonds)

Bron afbeelding Handelskamer, jg. 20, 1ste kwartaal, 1962: **waarom naar Oostende???**

VOOR UW GEZONDHEID - VOOR UW VERLOF - VOOR UW WINTER WEEK-ENDS - VOOR UW KONGRESSEN EN COLLOQUIA
POUR VOTRE SANTE - POUR VOS VACANCES - POUR VOS WEEK-ENDS D'HIVER - POUR VOS CONGRES
FOR YOUR HEALTH - FOR YOUR HOLIDAYS - FOR YOUR WINTER-WEEKENDS - FOR YOUR CONGRESSES AND ASSEMBLIES

Unitas - Oostende

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

REIZEN

Torhoutsesteenweg 449

Hoek Kastanjelaan

8400 Oostende

Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

Viering 50 jaar West-Vlaamse Gidsenkring

Uitnodiging Kortrijk

Zaterdag 6 juli 2013

Programma

09.00 - 09.45 uur **Ontvangst met koffie en Kalletaart** in het streekbezoekerscentrum bij het Museum 1302, Begijnhofpark (GPS Houtmarkt –hier maar 2 uur parkeren). Parkeren kan op wandelafstand: parking Broeltorens, parking K in Kortrijk of parking Veemarkt.

09.45 uur **Start rondleidingen (3 keuzes)**

A Kortrijk ontdekken. Deze wandeling verkent het centrum van de stad en bundelt veel historische bezienswaardigheden in één wandeling: het stadhuis, het belfort, de Broeltorens, de Onze-Lieve-Vrouwekerk of Sint-Maartenskerk, het begijnhof.

B Metamorfose van een stad. De ingrijpende stadskernvernieuwing gaf Kortrijk op diverse plaatsen een nieuw attractief gezicht: nieuwe bruggen, openbaar groen, het Buda-eiland, K in Kortrijk, de Budafabriek ... Een aanrader voor wie een update wil, Kortrijk revisited.

C Bezoek aan museum 1302. Juli is bij uitstek de maand waarin de Gulden-sporenslag in herinnering wordt gebracht. Het museum 1302 brengt het verhaal, de voorgeschiedenis en de nasleep op een hedendaagse manier tot leven.

12.00 uur **Ontvangst in het historische stadhuis** met aansluitend receptie aangeboden door het Kortrijkse stadsbestuur.

INSCHRIJVEN verplicht en telefonisch bij Yola Van Lede (056 21 52 70) ofwel via mail: yolavanlede@hotmail.com voor 20 juni 2013 met vermelding van naam, gidsenkring, aantal personen en voorkeurwandeling: A, B of C. Het bedrag van 10 euro moet voor 20 juni overgeschreven worden op rekening BE09 4600 4706 6157 met vermelding van dezelfde ingeschreven naam.

(de redactie kreeg dit programma niet op tijd voor publicatie in gidsenblad 2)

Viering 50 jaar West-Vlaamse Gidsenkring

Uitnodiging Waregem

Donderdag 15 augustus 2013 : Stad in galop

Programma

14.00 - 15.00 uur Ontvangst met koffie/thee en taart

15.00 - 16.00 uur Stadswandeling richting Gaverbeekhippodroom

16.00 - 17.30 uur Rondleiding op het Gaverbeekhippodroom, bezoek aan de drafrennen en gelegenheid tot het wagen van een gokje—wie een hoed draagt mag gratis binnen!

17.30 uur Voortzetting van de stadswandeling richting **De Treffer**.

18.00 - 19.30 uur **Aperitief, broodmaaltijd en streekbiertje** in sportcafé De Treffer, Meersstraat 5

INSCHRIJVEN verplicht en bij voorkeur via mail (tussen 10.07 & 05.08) bij de Dienst Toerisme van Waregem, Pand, Gemeenteplein 2, 8790 Waregem, toerisme@waregem.be, 056 62 12 11.

De toeristische dienst bezorgt je alle info: wegbeschrijving, plattegrond, rekeningnummer Waregemse Gidsenkring.

Schrijf voor 5 augustus 2013 het inschrijvingsgeld van 20 euro pp over. Vermeld dezelfde naam als bij de inschrijving. (maximum 100 deelnemers)

Viering 50 jaar West-Vlaamse Gidsenkring

Uitnodiging Leper-Poperinge-Westland

Zaterdag 14 september 2013: Poperinge, hoppe- en bierstad

Programma

- 09.15 uur** **Ontvangst met koffie** in hotel-restaurant 't Belfort, Grote Markt 29 in Poperinge. De deelnemers worden ingedeeld in groepen en toegewezen aan een lokale gids.
- 10.00 uur** De groepen worden **rondgeleid** te voet of met de bus (deel 1).
- 12.30 uur** De deelnemers genieten van een **streekmenu** met soep, standevlees en één streekbiertje in een Poperings restaurant.
- 14.00 uur** De plaatselijke gidsen **leiden** de diverse groepen opnieuw **rond** (deel 2).

De rondleidingen bestaan uit een **bezoek aan het Hopmuseum** afgerond met een streekbiertje, een **stadswandeling**, een halte **bij een hopbedrijf** waar ze de hoppe nog aan het plukken zijn, een **bezoek aan het nieuw bezoekerscentrum Lijssenthoek** met de WO-I-site en een **rondrit aan de “Schreve”**.

Om 17.00 uur ontvangt de burgemeester de deelnemers op het stadhuis .

Aansluitend biedt het stadsbestuur op de Grote Markt, waar het evenement **“Lekker Westhoeks”** plaatsvindt, een drankje en een hapje aan. Lekkers Westhoeks is een jaarlijks evenement in Poperinge waarbij de **Grote Markt** wordt omgetoverd in een **culinair dorp** waar menig streekproduct aan bod komt. Men biedt tevens speciale aandacht aan de bieren gebrouwen met Belgische hop.

De kostprijs bedraagt 40 euro/persoon, alles inbegrepen.

Het aantal deelnemers wordt beperkt tot 200 personen. Inschrijven gebeurt via de Dienst voor Toerisme met vermelding van uw naam, het aantal personen en de naam van uw gidsenkring.

Contactpersoon is mevrouw **Caroline Bequoye, tel. 057 34 66 77**
of e-mail: caroline.bequoye@poperinge.be

Het verschuldigde bedrag dient overgeschreven te worden
op rek.nr. 738-3122129-12 van de Dienst Toerisme Poperinge.

U ontvangt na betaling een bevestiging.

Alleen de betaling geldt als inschrijving en dit vóór 1 september 2013.

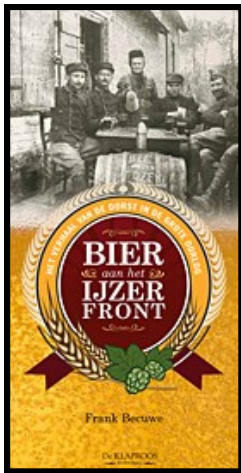
Donderdag 12 december 2013 om 19.30 uur : “De dood van Koning Albert I, moord of mythe” door Patrick Bernauw

In 1949 verklaarde Leonie Van den Dijk uit Onkerzele, een dorpje bij Geraardsbergen, dat haar lichaam na haar dood niet tot ontbinding zou overgaan. Eerder had de zieneres van Onkerzele al verschijningen van de Maagd Maria gehad, waren er om haar heen UFO-fenomenen opgetreden, en had ze onder andere voorspeld dat koning Albert vermoord zou worden. De officiële versie van de feiten met betrekking tot de dood van de Ridder-Koning, in februari 1934, in Marche-les-Dames, werd al van in het begin betwist. Een ongeval kan het onmogelijk geweest zijn. Werd Albert I het slachtoffer van een passioneel drama? Of van een politiek complot? Het spoor dat schrijver Patrick Bernauw volgde in zijn meest recente boek over de kwestie (“Het Illuminati Complot”) leidt naar de Rex-beweging van Léon Degrelle... Verwacht u niet aan een saaie lezing, maar eerder aan een passioneel vertelde historische thriller...

Afspraak: Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende, maximum 25 deelnemers
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Donderdag 16 januari 2014 om 19.30 uur : “Het verhaal van de dorst in de Grote Oorlog” door historicus Frank Becuwe

De spreker neemt ons mee langsheen de dampende roerkuipen achter het front opgesteld. Een lezing over de miserabele omstandigheden achter het front en over de “dorst” van de vele werklieden die de frontstreek kwamen heropbouwen.

Frank BECUWE is sinds vele jaren via Monument in Ontwikkeling | M in O, het Mout- & Brouwhuis de Snoek en Onroerend Erf goed actief in de erfgoedsector. Bij de ontwikkeling van erfgoedprojecten peilt hij als historicus in het bijzonder naar de immateriële verhalen die achter monumenten en landschappen schuilgaan. Naast talrijke bijdragen in vaktijdschriften schreef hij diverse boeken, waaronder Van IJzerfront tot zelfbestuur (samen met Louis De Lentdecker), Bier aan het IJzerfront.

<http://www.davidsfonds.be/publisher/author/detail.phtml?id=1313>

Bier aan het IJzerfront neemt u mee naar de Westhoek tijdens de Eerste Wereldoorlog. In dit stukje onbezet België krioolde het toen van Vlaamse, Waalse, Franse, Engelse, Schotse, Ierse, Australische soldaten.

Wie wat ondernemingszin had, sloeg munt uit hun aanwezigheid door te wassen voor de soldaten, een winkel of café te openen of een handeltje in Franse en Engelse bieren op te zetten. Hun honger moest immers gestild en hun dorst gelest.

<http://www.klaproos.be/bier.htm>

Afspraak: Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende, maximum 25 deelnemers
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

ZOMERWANDELINGEN 2013 GEORGANISEERD DOOR TOERISME OOSTENDE (zie ook zomerbrochure)

De wandeling is gratis maar inschrijven vooraf via Toerisme Oostende is verplicht.
Dat kan telefonisch op het nummer 059 70 11 99 of via e-mail naar info@visitoostende.be.

WOENSDAGWANDELINGEN (max. 25 deelnemers) > afspraak om 10.30 uur in de lounge van Toerisme Oostende

Woensdag 03.07 Leopold II
Woensdag 10.07 Erfgoed met smaak
Woensdag 17.07 Petit Nice>Petit Paris
Woensdag 24.07 Leopold II
Woensdag 31.07 Erfgoed met smaak
Woensdag 07.08 Petit Nice>Petit Paris
Woensdag 14.08 Leopold II
Woensdag 21.08 Erfgoed met smaak
Woensdag 28.08 Petit Nice>Petit Paris

**LET OP > WIJZIGING t.o.v. de
publicatie in ons vorig nummer!!!!**

Elke **DINSDAG > OOSTEROEVERWANDELING** (max. 25 deelnemers)

> afspraak om 10.00 uur aan de **aanlegsteiger overzet kant Maritiem Plein (kant vismijn) - einde van de wandeling aan het Fort Napoleon**: 02.07; 09.07; 16.07; 23.07; 30.07; 06.08; 13.08; 20.08; 27.08

Elke **DONDERDAG > FIETSTOCHT NAAR STENE** (max. 13 deelnemers) > afspraak om 14.30 uur onder de luifel van het **Kursaal** > einde: Stene-Dorp:
04.07; 11.07; 18.07; 25.07; 01.08; 08.08; 15.08; 22.08; 29.08

Elke **VRIJDAG > OOSTEROEVERWANDELING** (max. 25 deelnemers)

> afspraak om 14.00 uur aan de **aanlegsteiger overzet kant Maritiem Plein (kant vismijn) - einde van de wandeling aan het Fort Napoleon**: 05.07; 12.07; 19.07; 26.07; 02.08; 09.08; 16.08; 23.08, 30.08

Vier **VRIJDAGEN / VENDREDI > PROMENADE GUIDEE EN CENTRE VILLE** (Frans) > départ **office du tourisme À 14.30 H (MAX. 25P)** : 12.07; 26.07; 09.08; 23.08

DE REDACTIE IS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR MOGELIJKE FOUTEN!!

ZOMERWANDELINGEN GEORGANISEERD DOOR GIDSENKRING LANGE NELLE

De wandeling is gratis maar inschrijven is verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via email naar patricia.veris@skynet.be

Zaterdag 6 juli 2013

STADSKERNWANDELING > 14.00 uur > afspraak Monacoplein (Toerisme)

Zaterdag 13 juli 2013

WANDELING "OOSTENDE ONDER WATER > 14.00 uur > afspraak onder luifel Stadhuis

Zaterdag 20 juli 2013

ZEEBONKWANDELING > 14.00 uur > afspraak St.-Petrus- & Paulusplein

Zaterdag 27 juli 2013

SPIUKOMWANDELING > 14.00 uur > afspraak tramhalte Oostende/Knokke t. hoogte weg nr vismijn

Zaterdag 03 augustus 2013

VROUWENWANDELING > 14.00 uur > afspraak St.-Petrus- & Paulusplein

Zaterdag 10 augustus 2013

MARITIEME WANDELING > 14.00 uur > afspraak Maritiem Instituut Mercator, Mercatorlaan 15

Zaterdag 17 augustus 2013

OOSTEROEVER-MILITAIR WANDELING > 14.00 uur > afspraak ponton **overzet Oosteroever**

Zaterdag 24 augustus 2012

IN & ROND HET LEOPOLDPARK > 10.30 uur > afspraak Bloemenuurwerk (Leopoldpark)

Wo gibt es hier Fischbrötchen?

Annie Storme

Bij het gidsen van Duitse groepen, en dat zijn er heel wat, komt onvermijdelijk de vraag: "Wo gibt es hier Fischbrötchen? "

Het is dus zo dat een viswinkel zonder visbroodjes in Duitsland ondenkbaar is. Ook in Nederland zijn die aan de kust te verkrijgen.

De Duitse groep stapt uit tram of bus, ruikt de frisse zeelucht plus een zweem van verse vis en vol verwachting beginnen ze aan de wandeling Visserskaai.

De trap: héél interessant, maar alleen verse vis te zien, ook wel goed maar hun maag knort bij het vooruitzicht op "Fischbrötchen". Tot nu toe heb ik verteld dat er veel viskraampjes zijn met diverse lekkere hapjes. Het eerste kraampje wordt gecontroleerd op ja, Fischbr.....

Niets te zien, en dan beginnen ze te vragen : "Wieso nicht, und das schmeckt doch so gut!" Ja, weet ik, want die eet ik ook graag. Heel eenvoudig : normale pistolets belegd met gebakken vis, makreelfilet, rolmops, garnalen, maatjes, vissalade enz.. Lekker!

Nu, vandaag moest ik het ook weten. We stonden voor een viskraampje met een heel vriendelijke madame:

"Madame, gebeurt het wel eens dat Duitsers naar visbroodjes vragen?"

"Madamtje toch, dat gebeurt standvastig en ik moet ze altijd teleurstellen"

"Hoe komt dat? Willen de kraampjes dit misschien niet verkopen?"

"Integendeel madame, we zouden dat maar al te graag doen, maar de bakkers in stad zijn ertegen!"

"Dat kan toch niet, zij zouden toch massa's broodjes aan de man kunnen brengen?"

"Ja, versta het wie het wil, maar ik zou dadelijk visbroodjes aanbieden."

Nadat ik het de groep uitgelegd had, gingen ze met knorrende maag verder.

Ik hoorde een dame in de groep zeggen: "Wir versuchen es in De Haan !"

Ik heb er niet op gereageerd en de groep verder door Oostendse anekdotes afgeleid zodat ze een poos hun honger vergeten hadden.

Tot op de tram richting De Haan.

Foto A. Storme

Ruiterstandbeelden

Dirk Beirens

Als het paard **steigerend** is afgebeeld, zou de ruiter omgekomen zijn in de strijd; de berijder van een paard dat **drie benen** op de grond heeft, zou gewond zijn in de strijd en op een paard met **vier benen** op de grond zat een berijder die "in zijn bed" gestorven is.

Maar dat klopt duidelijk niet, want bij de meeste ruiterstandbeelden is het paard afgebeeld met een geheven been. Dat zou met **elegantie** te maken hebben en geïnspireerd zijn op het beeld van Marcus Aurelius (Capitool Rome, 2de eeuw v X) dat veel navolgingen kende.

Bron: Prof. Dr. L. De Vos, KMS Brussel, in: De Groote Magazijnen, deel 2 , 1989, pp. 199-200

Leopold I-monument, 't Peerd, Oostende

Leopold II-monument, zeedijk, Oostende

Karel van Lotharingen, Grote Markt, Bxl

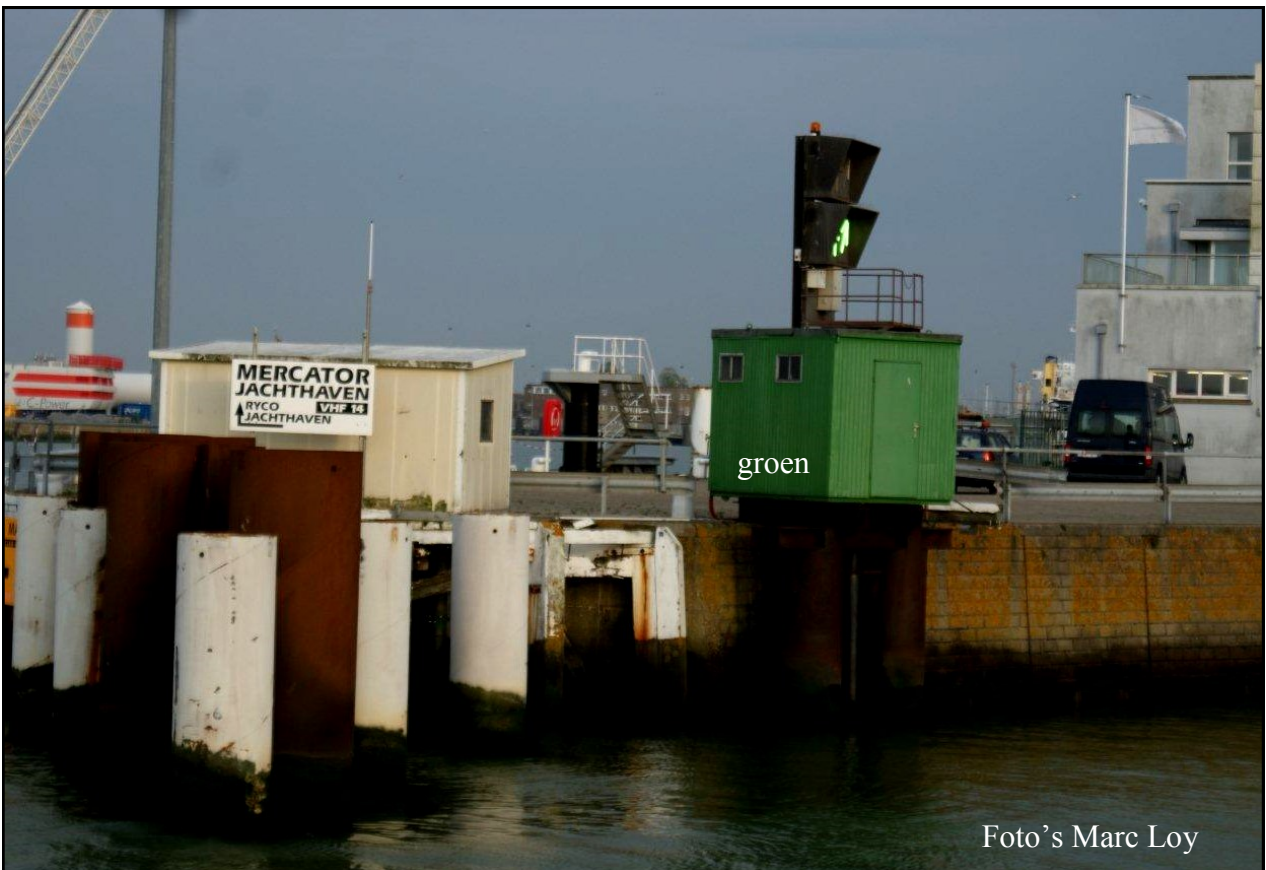
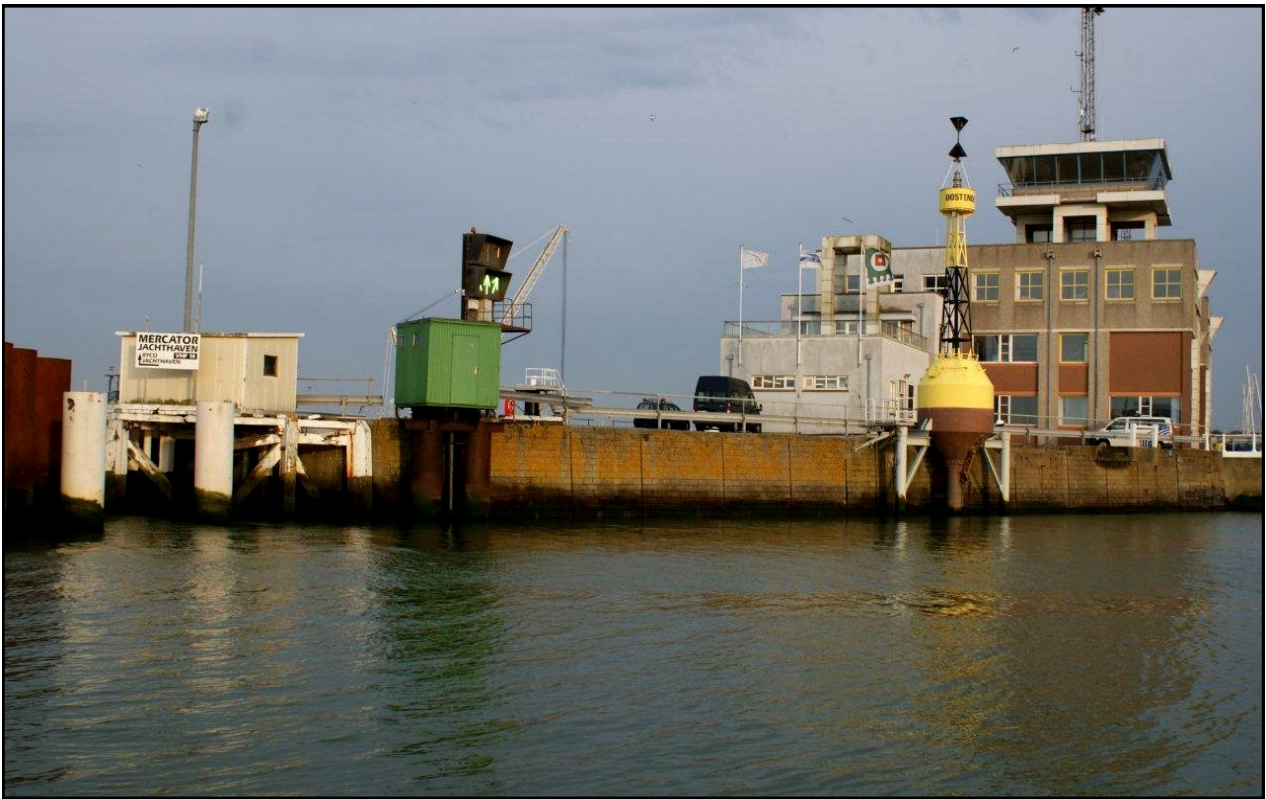
Leopold II , Troonplein, Brussel

De voorstelling van de mens die het edele ros bedwingt en vanuit zijn hoge zetel op de mensheid neerblijkt, past geheel in de gedachtensfeer der autocratie en 't kan ons dan ook niet verwonderen dat menig vorst of hooggeplaatst persoon uit vroeger eeuwen gemeend heeft niet beter te kunnen doen dan zijn ruiterstandbeeld te laten maken om bij het nageslacht de herinnering levend te houden aan zijn eigen indrukwekkende persoonlijkheid.

Bron: E. H. Korevaar-Hesseling, Ruiterstandbeelden, 1927.

De zeespiegel stijgt & daalt

René Vandercruyssen

Foto's Marc Loy

Op de foto links zie je de 2 kleine loodsen, beige (Mercator jachthaven) en groen, die je goed kunt zien vanop de Visserskaai en waar je heel dichtbij passeert met de overzetboot.

Wellicht weten slechts weinig Oostendenaars dat zich daarin de (ge)tijmeters van Oostende bevinden, vandaar de naam getijhut of -kot - er staan er ook in Nieuwpoort en Zeebrugge.

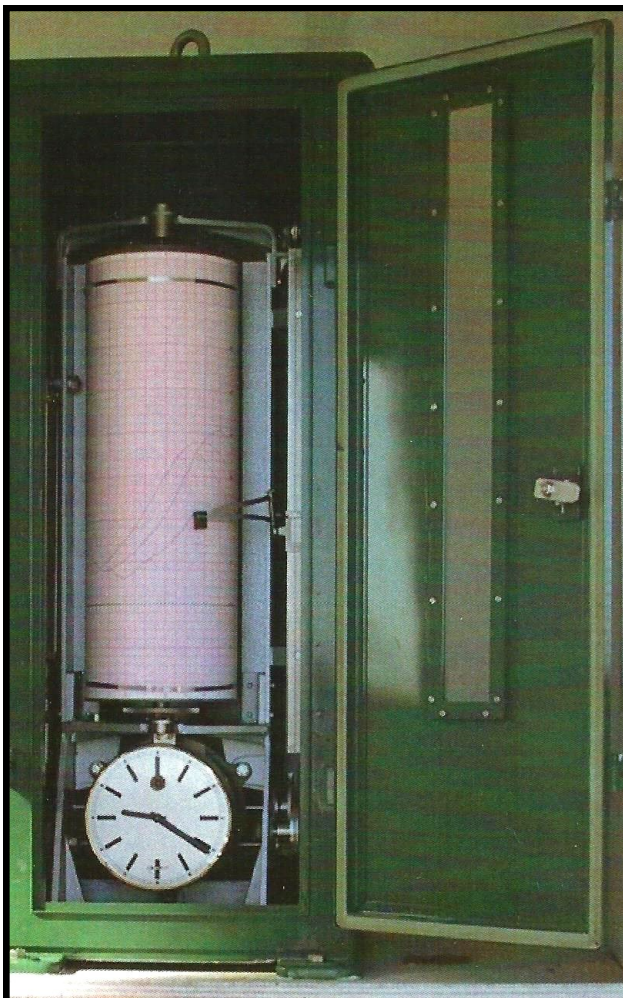
Een getij- of tijmeter, ook maregraaf genoemd - d.i. geen adellijke titel maar komt van het Latijnse 'mare' = zee en het Griekse 'grafein' = schrijven - is een instrument dat continu het zeeniveau in functie van de tijd registreert.

Onderaan de getijhut is er een verticale buis die een communicerend vat vormt met het water in de havengeul. Daarin drijft een vlotter die dus op en neer beweegt met het zeepil dat zo geregistreerd wordt.

Dat gebeurt enerzijds op een blad op een ronddraaiende cilinder (zie foto hieronder) en anderzijds worden de gegevens telemetrisch doorgestuurd naar de Hydrografische Dienst, het Loodswezen, e.a.

In het beige 'kot' staat de zogenaamde hoofd-maregraaf, in het groene 'kot' staat een identieke die als back-up fungeert, beide werken continu. Nu is de aanbesteding gebeurd om de tijmeters te verplaatsen naar de overkant van de havengeul, in de buurt van de aanlegplaats van de overzetboot.

Op de volgende bladzijden vind je zo'n 'geschreven' kromme, (ge)tijkromme genoemd, zie figuur 1. Let op: ze toont geen momentopname, maar de gegevens over een lange periode zijn verwerkt tot het gemiddelde van die periode (gemiddelde tijkromme).

Tijmeter OTT type 20.030

Teletransmissie & telecommunicatie te

Nu weet ik uit ervaring dat zelfs ‘levenslange kustbewoners’ vaak geen goede of voldoende kennis hebben van de getijden. Daarom wil ik nog wat toelichting geven en een (beperkt) aantal wetenswaardigheden aanbrengen, evenwel zonder wetenschappelijke onderbouw, wat er wellicht wat teveel zou aan zijn. Raf Plaschaert heeft ons al heel wat bijgebracht in zijn bijdrage ‘De Noordzee’(2) in Gidsenblad 1–2010.

De essentie van de getijden, het op en neer bewegen van het zeewater, vinden we in de ‘algemene zwaartekrachtwet van (Sir Isaac) Newton’ (universele gravitatiewet klinkt al geleerder), die zegt: “Alle massa’s in het heelal oefenen op elkaar een wederzijdse aantrekkingskracht uit die recht evenredig is met het product van hun massa’s en omgekeerd evenredig met het kwadraat van hun afstand.”

Op aarde zijn het enkel de aantrekkingskrachten van de maan en de zon (die wordt nogal eens vergeten!) die het op en neer bewegen van het water veroorzaken. De invloed van de andere planeten is verwaarloosbaar omdat hun massa te klein of hun afstand te groot is.

De aarde draait rond zijn as in 24 uur, de maan draait als satelliet van de aarde, daarrond in 29,53 dagen (synodische maansmaand) en samen, stelsel aarde-maan, draaien ze in een elliptische baan rond de zon in één jaar.

Hun onderlinge posities veranderen dus voortdurend en dus ook de krachten die ze op elkaar uitoefenen. Enkele effecten, gevolgen van die beweging en krachten zijn ... (vervolg zie kolom rechts ...)

Toelichting bij figuur 2 (hiernaast >>>>>)

Dit is blz. 32: **Oostende - juli 2013 van het Getijboekje 2013**, uitgegeven door de Afdeling Kust - Vlaamse Hydrografie - in het begin van het jaar gratis te krijgen bij de toeristische diensten. Daarin staan de vooraf berekende waterstanden voor heel het jaar. De werkelijke waterstanden zullen daar vaak van afwijken omdat ze beïnvloed worden door onder andere de luchtdruk maar vooral de windsterkte & -richting

*2x per dag is er hoog- en ook 2x laagwater... zo zegt men dat toch, of ook: vloed en eb duren elk 6 uren. Dat is niet correct!

Tussen 2 opeenvolgende hoog- of laagwaterstanden is er **gemiddeld** 12 uur 25 minuten (zie figuur 1) en dus is er 2x hoog- of laagwater in 24 uur 50 minuten. Daardoor (zie figuur 2)

- 1) is er soms maar 1x hoog- of laagwater op een bepaalde dag, bv. 1x HW op 4 juli en 1x LW op 14 juli, enz.
- 2) Je hebt bv. op 2 juli ‘s namiddags (LW om 15 uur 27 min.) een breed strand om je uit te leven, maar de volgende week op 9 juli is het HW om 15 uur 2 min. En moet je het die namiddag stellen met een smalle zandstrook, in de zomer eventueel bedekt met weinig bedekt volk.

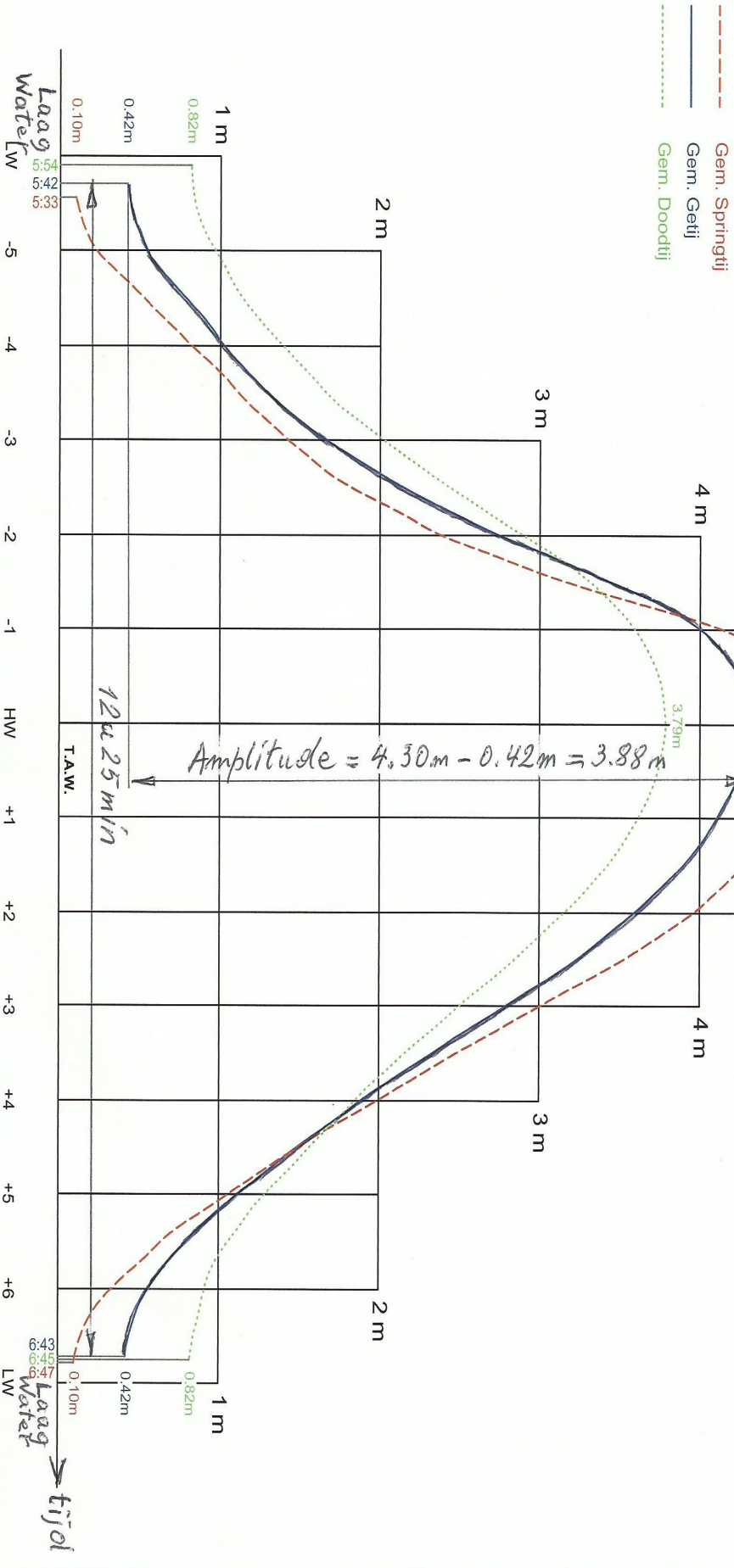
Dat komt door dat opschuiven met 50 minuten per dag.

Oostende						juli 2013			
Datum	Hoogwater		Laagwater		Datum	Hoogwater		Laagwater	
	u:min	m TAW	u:min	m TAW		u:min	m TAW	u:min	m TAW
01 ma	08:21	4.22	02:18	0.22	16 di	07:16	4.38	01:31	0.3
	20:45	4.12	14:42	0.69	EK	19:43	4.30	13:52	0.6
02 di	09:23	4.08	03:18	0.39	17 wo	08:24	4.26	02:32	0.38
	21:49	4.02	15:47	0.79		20:53	4.21	14:59	0.68
03 wo	10:30	4.00	04:24	0.54	18 do	09:32	4.16	03:37	0.48
	22:58	3.99	17:05	0.81		22:01	4.17	16:08	0.70
04 do	11:39	4.02	05:39	0.61	19 vr	10:39	4.13	04:42	0.48
	-	-	18:20	0.72		23:08	4.22	17:17	0.68
05 vr	00:04	4.05	06:44	0.61	20 za	11:43	4.20	05:48	0.48
	12:36	4.11	19:15	0.59		-	-	18:26	0.50
06 za	00:57	4.15	07:34	0.59	21 zo	00:10	4.37	06:53	0.40
	13:22	4.20	20:00	0.48		12:40	4.35	19:26	0.29
07 zo	01:40	4.24	08:14	0.58	22 ma	01:04	4.57	07:48	0.29
	14:01	4.27	20:36	0.41	VM	13:29	4.52	20:16	0.07
08 ma	02:16	4.31	08:45	0.58	23 di	01:51	4.76	08:35	0.20
VM	14:33	4.32	21:06	0.35		14:14	4.69	21:02	-0.12
09 di	02:47	4.37	09:09	0.55	24 wo	02:36	4.90	09:20	0.12
	15:02	4.36	21:31	0.29		14:57	4.81	21:46	-0.25
10 wo	03:15	4.43	09:33	0.49	25 do	03:21	4.97	10:04	0.09
	15:28	4.40	21:59	0.23		15:41	4.87	22:31	-0.31
11 do	03:43	4.48	10:04	0.43	26 vr	04:07	4.95	10:48	0.10
	15:55	4.45	22:32	0.18		16:27	4.85	23:16	-0.28
12 vr	04:14	4.53	10:40	0.41	27 za	04:56	4.84	11:34	0.18
	16:27	4.49	23:10	0.18		17:16	4.75	-	-
13 za	04:49	4.56	11:21	0.43	28 zo	05:49	4.67	00:03	-0.14
	17:05	4.50	23:52	0.20		18:10	4.59	12:20	0.31
14 zo	05:30	4.55	-	-	29 ma	06:45	4.46	00:52	0.03
	17:48	4.48	12:05	0.47	LK	19:06	4.38	13:10	0.50
15 ma	06:18	4.49	00:38	0.25	30 di	07:42	4.22	01:44	0.29
	18:40	4.41	12:54	0.54		20:05	4.14	14:05	0.70
					31 wo	08:41	3.98	02:42	0.55
						21:08	3.91	15:09	0.88

FIG 2

GEMIDDELTE TIJKROMMEN TE OOSTENDE

1982.3 - 2000

Gem. Springtij	0.10	0.22	0.82	1.42	2.38	4.14	4.70	4.51	3.97	3.01	1.99	1.06	0.33	Gem. Springtij
Gem. Getij	0.42	0.54	1.02	1.66	2.74	4.01	4.30	4.11	3.60	2.80	1.88	1.12	0.56	Gem. Getij
Gem. Doodtij	0.82	0.96	1.40	2.02	2.90	3.60	3.79	3.62	3.16	2.50	1.85	1.29	0.91	Gem. Doodtij

FIG 1

*2x per maand (29,53 dagen) is het gezamenlijk effect (resultante) van die krachten van maan en zon maximaal, dan gaat het water maximaal op en neer (maximale amplitude), dit is **springtij**, en dat doet zich voor als de aarde, maan en zon in een rechte lijn staan, namelijk bij nieuwe en volle maan (in werkelijkheid 2 dagen later > zie figuur 2)

Maar als de stand van aarde - maan en aarde - zon een rechte hoek vormen, is het gezamenlijk effect van die krachten minimaal en is het hoogteverschil tussen hoog- en laagwater het kleinst, dit is **dood tij**, dat zich voordoet bij eerste en laatste kwartier (ook 2 dagen later in het echt).

Dus hebben we per maand 2x springtij en 2x dood tij.

Op de vraag: “En hoeveel bedraagt dat hoogteverschil aan onze kust” hoort een tweeledig antwoord:

- 1) elke dag verschillend: zie figuur 2, met als minima en maxima dit jaar (steeds rond het begin van lente en herfst)
 - op 20 maart, dood tij van 2,15m
 - op 29 maart, ‘super’ springtij van 5,26m
 - en op 21 september van 5,34m
 - op 29 september, dood tij van 2,16m;
- 2) gemiddeld over het jaar, een kleine 4m > zie figuur 1, amplitude: 4,30m-0,42m = 3,88m

Dit zijn wel waarden voor Oostende want in Nieuwpoort (meer westelijk) is het wat meer (4,09m) en in Zeebrugge (meer oostelijk) wat minder (3,65m).

Zo is het ook in De Panne, vroeger, +/- 18 minuten, hoogwater dan in Oostende, en in Knokke-Heist +/- 22 minuten later.

Nog dit: zowel op figuur 1 als op figuur 2 zijn de hoogten aangegeven t.o.v. TAW = Tweede Algemene Waterpassing.

Dit is het officiële referentievlak in België.

Want de vaak gebruikte uitdrukking om een hoogte aan te geven: “Zoveel meter boven de

Zeespiegel, boven zeeniveau” houdt natuurlijk geen steek, omdat dit geen referentievlak kan zijn want het is geen vaste waarde, immers:

“De zeespiegel stijgt en daalt ...”!

Foto D. Beirens

PRINTEN – PLOTTEN
KOPIEREN – DIGITALISEREN
INBINDEN – LAMINEREN
KANTOORARTIKELEN
STEMPELS – GRAVEERPLATEN

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodex@telenet.be

www.reprodex.be

Spons ...

"Een paar jaar geleden heeft danseres Charlotte Vanden Eynde geprobeerd om met een gigantische spons de zee leeg te maken. Vandaag danst ze vol vertrouwen op het strand.

CVDE: "Hier aan zee mag je gewoon **zijn**. Dat gevoel van onthechting is levensnoodzakelijk voor mij. (...) 'Persdrang' was een soort rituele voorstelling voor Dansand, een dansfestival in Oostende. Ze vertrok vanuit de gedachte dat de zee zo gigantisch is en dat wij ernaast zo onnozel zijn. (...) Wat als ik de zee nu eens leegmaak? En dus naaide ik allemaal sponsjes aan elkaar tot één reusachtige spons. Ik droeg ze naar zee, ging erop liggen en zitten, kneep ze leeg en ging ze weer vullen in de golven. Gelukkig had ik me helemaal ingesmeerd met vaseline."

Bron: Katrien Steyaert, in DS Magazine, 13.04.13, blz. 14-17

In 2011 mochten de Vlaamse vissers 6.000 ton pladijs opvissen.

Hoe herken je pladijs?

De pladijs behoort tot de orde der platvissen. Pladijs herken je gemakkelijk aan de bovenzijde die groen of groenachtig bruin van kleur is, met onregelmatig verspreide oranjerode vlekken. De onderzijde is daarentegen zuiver wit.

Culinaire topper

Pladijs is een veelzijdige en dankbare vis in bereidingen. Het visvlees is fijn, stevig, mals en heeft een uitstekende smaak. Zowel gebakken, gepocheerd of gestoofd, in filets of uit één stuk, is pladijs een echte lekkernij. Pladijs laat zich bovendien heerlijk krokant bakken op het vel.

Toemaatje

De Nederlanders spreken van schol, de Vlamingen van pladijs en lokaal ook wel van platje of ploate. In de zomer zijn pladijzen het dikst en het smakelijkst. In de winter produceren ze kuit of kom voor de voortplanting en zijn ze mager. Pladijs moet minimum 27 cm lang zijn en dat stemt precies overeen met een goede éénmansportie. Terwijl de schol in Nederland op elke menukaart prijkt, wordt hij bij ons nog altijd stiefmoederlijk behandeld, als moet gezegd worden dat hij aan belang wint.

Bron: <http://www.vlam.be/homepagenews/files/VisvanhetJaar2013LR.pdf>

Vis van 2013 = PLADIJS

In de handel is pladijs het hele jaar door beschikbaar. Toch eet je het best pladijs tussen juni en oktober, het pladijsseizoen. Het visvlees is dan het stevigst en smakelijkst en de aanvoer neemt toe. Tijdens de paaiperiode (december-april) is de vis "kuitziek", en een stuk magerder en slapper. **Pladijs is dus een echte zomervis!**

Omdat pladijs zeer gevoelig is aan wijzigingen in omgevingscondities, worden de pladijsbestanden reeds lang gemonitord en zijn er beheersmaatregelen zoals vangstbeperking en quota van kracht.

Het hoofdaandeel van de Belgische aanvoer van pladijs komt uit gezonde bestanden (Noordzee en Ierse Zee).

Gelezen & opgemerkt 3 & 4

redactie

Staats– Spaans

Staats-Spaanse Linies in de Zwinstreek - informatiemodules verhelderen

Om het erfgoed uit de 80-jarige Oorlog beter herkenbaar en beleefbaar te maken, werden speciaal ontworpen informatiemodules geplaatst. Je vindt ze bij de stadswallen van Damme, het Verbrand Fort, het Fort van Beieren (Koolkerke), het Fort Sint-Donaas en binnenkort ook bij Hazegras (Fort Isabella) in Knokke-Heist.

Dit initiatief versterkt de toeristisch-recreatieve én educatieve waarde van deze 'parels aan de ketting' langsheen de linies vanaf Knokke over Zeeuws-Vlaanderen tot en met de Fortengordels rond Antwerpen.

Meer info:
chris.timmermans@west-vlaanderen.be

Foto D. Beirens

Het was voor het publiek dat er vanavond bij was meteen duidelijk: Speliers houdt van Brugge en heeft een innige relatie met de stad: zijn vader werkte hier ooit, in de Brugeoise, en hij zat hier ook anderhalf jaar in het Grootseminarie in een poging priester te worden, maar om zijn daarvoor ietwat te rebelse karakter, werd hij dichter...

De stem van de stad ...

Brugge, donderdag 6/6/2013.

Dichter, essayist en criticus Hedwig Speliers heeft vanavond in Boekhandel De Reyghere samen met het Lappersfort Poëziebosnetwerk zijn nieuwe bundel voorgesteld: 'De stem van de stad', waarin hij in een reeks gedichten rond een 6-tal thema's zijn fascinatie voor de geschiedenis, de cultuur en de look en feel van de stad Brugge onder woorden probeert te brengen.

"Van Brugge houden kwam vrijwel automatisch, omdat het zo'n kunststad, zo'n artistieke stad is, die aantrekkelijk is voor iedereen en voor mij in het bijzonder, ook al omdat Brugge zo rijk is aan geschiedenis. Een overdaad aan geschiedkundige verhalen en schoonheid van de vroege Bourgondiërs tot op vandaag", zegt Speliers, die door het Lappersfort Poëziebosnetwerk werd uitgeroepen tot tweede officieuze stadsdichter.

Speliers werd tijdens het voorlezen uit eigen werk onder meer muzikaal bijgestaan door Willem en Amalia Vermandere.

De stem van de stad, Uitgeverij De Contrabas, 15.00 euro

Bron: <http://www.stadsomroep.com/Detail.asp?NUM=35901>

Raadpleeg ook <http://petertheunynck.wordpress.com/>

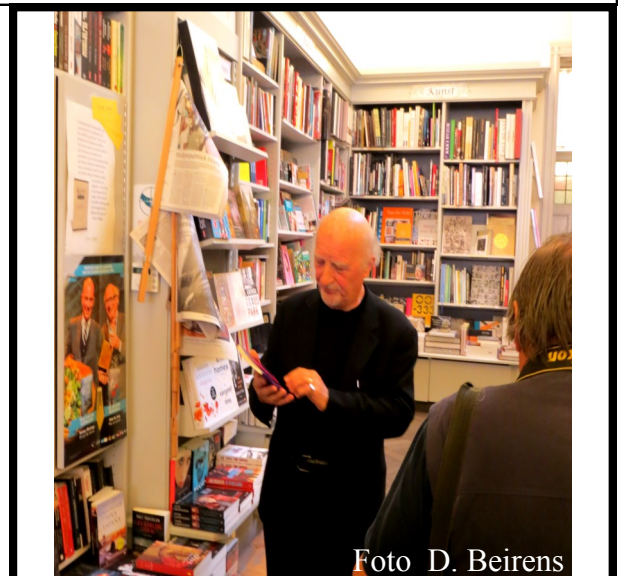

Foto D. Beirens

Keere weer om, reuze reuze ...

Marcel Leeuwerck

We zagen ze ooit voorbij dansen in carnavalstoeten en op zomerkermissen, onze typische Vlaamse reuzen. Nee, hier bedoelen we geen befaamd konijnenras mee, maar de kleurige reuzenpoppen uit onze folklore.

Iedere wijk in stad en platteland vindt wel inspiratie bij een volkse figuur uit de lokale geschiedenis en bouwt er een vergrote beeltenis van uit rietstengels en lappen textiel. Fier defileren ze ermee op het gedreun van de fanfare. Zo bezat Oostende een koppel reuzen gekleed in de oude vissersdracht. Alle cafés op het parcours genieten het bezoek van dat wapperend gevaarte, want de drijfmat bezwete dragers moeten tijdig hun lichaamsvochten op peil houden. Tegen zonsondergang vallen die moedige torsers doodop neer. Maar ook de reus blijkt uitgedanst en ligt achterover op een sleepwagen van de stedelijke werkhuizen. Daar mag hij in een hoekje van het depot rusten tot het volgende feest.

Deze bonte folklore verliest vandaag meer en meer aan belangstelling bij de massa en de dansgrage reuzen en reuzinnen dreigen een stille dood te sterven onder molm en mot. Spijtig, want dit volksvermaak blijkt oeroud en we moeten diep in het verleden spitten om de oorsprong van deze bizarre overlevering bloot te leggen."

De oudste vermelding van reuzenpoppen ontmoeten we bij de beruchte Julius Caesar. Die vertelt in zijn overbekende "Commentaren over de Gallische oorlog", zijn "De bello gallico", hoe de Keltische stammen in Brittannië en Gallië een weerzinwekkend ritueel volgden.

Onder het gezag van de Druïden, hun mysterieuze priesterkaste, vlochten ze een holle "immani simulacrum, een namaakreus uit rijswerk en propsten die vol met jonge meisjes. Daar ontstaken ze vuur onder en stookte al dat moois op als brandoffer ter ere van een godheid.

Dat ontstellende verhaal van Caesar mogen we echter met een grote snuif zout nemen, want onze Julius dicteerde zijn mémoires niet met het doel geschiedenis te schrijven. Hij leverde alleen aan het thuisfront in Rome propaganda om er voor zichzelf de alleenheerschappij te veroveren. Zijn Gallische oorlog blijft trouwens berucht als genocide met miljoenen doden en de uitroeiing van een rijke Keltische cultuur. Tegenover zijn kiesvee trachtte Caesar zijn wreedheden goed te praten door zijn vijanden voor te stellen als wildemannen waarvoor geen genade mocht gelden.

In het Britse collectief geheugen blijft die vreselijke praktijk kleven als "The Wicker Man". Soms zien we dat ontstellend tafereel in scène gezet in Engelse horrorfilms met historisch kader. Wellicht verbrandden onze verre voorouders niet meer dan een reuzenpop als sublimatie van primitieve mensenoffers. Op onze boerenbuiten vierde men nog tijdens de vorige eeuw het einde van de oogst met het verbranden van een stropop, gemaakt van overjarig stro. Ook in Oostende belandt Tjannie Carbon nog op de brandstapel. Tot heden komt de Spaanse stad Valencia jaarlijks in trance van een carnaval waarbij elke stadswijk koortsig probeert de mooiste praalwagen te laten defileren. Na de parade blijft alleen de prijswinnaar bewaard en gaan alle concurrenten in de vlammen op.

Over heel het voormalig Keltisch gebied in West-Europa beven zich reuzenfeesten afspelen tot na de Volksverhuizingen. De nieuwe Germaanssprekende bewoners voelden er zich goed mee en zelfs een middeleeuws kerkelijk verbod tegen dat heidense gedoe kon deze traditie niet uitdoven. Daarom paste de Kerk weer eens haar oude wijze kunstgreep toe en ze kerstende de ingewortelde gewoonte.

Voortaan mochten de reuzen mee opstappen in de processie maar nu onder de gedaanten van bekende Bijbelse figuren. Goliath gold vanzelfsprekend als favoriet. Zijn nederlaag als opgeschoten en zwaar bewapende Filistijn tegen de blonde (eigenlijk rosse) herdersknaap David zat al diep in de volksziel geprent. Met een meesterlijke slingerworp velde David met een keitje de vijandelijke reus en mocht opklimmen tot koning van Israël (en hartendief van de dames). Bij de doortocht van Goliath in de processie wierpen veel toeschouwers op hun beurt projectielen naar de namaak-Goliath. In Ath regent het muntjes op Goliath.

Meteen konden de middeleeuwse steden hun onderlinge naijver botvieren om te kunnen pronken met de hoogste en zwaarste Goliath.

Ieper spant de kroon en paradeert met een Goliath van 7,5 m hoog en 150 kg zwaar. Een weinig bekend en zelfs eeuwenlang vergeten bijbelse figuur wandelt soms door de straten te Poperinge. Daar paradeerde in de processie niemand minder dan Cyrus, de Perzische koning die welwillend de Joden uit hun Babylonische ballingschap naar Judea terugstuurde.

"Ick ben dien kloecken reus te Popering geboren, dien Cyrus ben ghehaemd, 't hoeft van den Persiaen."

De "kerckmeesters" kregen een subsidie van de stad om "Den Reuze" te onderhouden en zij betaalden schalmeiers om ervoor te spelen. Zoals bij vele gevestigde religieuze gebruiken onderbrak de Franse revolutie ook de omme-gang van processies. Na het concordaat met Napoleon gingen zij luisterrijker en vromer dan tevoren weer uit, maar nu "gezuiverd" van wereldse uitbundigheid. Dansende reuzenpoppen hoorden daarin niet meer. De schaarse overlevers moesten nu gaan huppelen in kermisstoeten. Dat kwam de "moderne" liberale stadsbesturen goed gelegen om daarmee de processies van de geestelijkheid te beconcurreren.

Die spanning kleurde heel de romantische XIXde eeuw maar schonk de reuzen een nieuwe grond van bestaan. Hun aantal nam weer toe met meer populaire namen. Er ontstonden heuse reuzenfamilies met ouderpaar en vele kinderen. In Brussel luisteren Jan en Mietje met hun kroost de Meiboomplanting op.

Maar de tijden evolueerden en twee verwoestende wereldoorlogen spaarden de kleurige reuzen evenmin. De zeldzame boffers verkommerden nadien in het stoffige gemeentelijke magazijn ten prooi aan memel en schimmel. Gelukkig erbarmde zich soms een plaatselijke heemkring vol nostalgie over deze vereenzaamde "oudste burgers". Enkele geestdriftige vrijwilligers, meestal kwieke gepensioneerden met heimwee naar "de goede oude tijd" kalfaterden het wormstekige vlechtwerk weer op. Hun dames naaiden nieuwe gewaden en nu kon het verjongd personage weer waardig door stad en dorp stappen op kermiszon-
dag. Helaas ontbreekt nu de nieuwe generatie bewonderaars; die ligt op verre stranden te zonnen. Het dolle volksvermaak van eertijds herwint slechts moeizaam zijn oude glorie.

Foto D. Beirns

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

BIO SHOP

*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

Alleen het "Ros Beiaard" slaagt erin heel Dendermonde tot hysterie op te zwepen als het eens om de zoveel jaren door de stad gaat steigeren.

Toch bleef de "reuze" de eeuwen trotseren in enkele steden van Frans-Vlaanderen. Hond-schoote en Duinkerke kenden altijd hun optochten en het oeroude refrein van "... keere weer om reuze reuze ..." weerklinkt er in onvervalst "Vlemsch".

In Douai slaagde de eerder platte volkspret erin zich te veredelen tot een eerbiedwaardige traditie bij de burgerij. De Gayants (Picardisch voor géants) behoren tot de grootste en mooiste creaties in de Nederlanden. Douai (of Do-waai) maakte ook deel uit van het Graafschap Vlaanderen. Enkele plaatselijke families eisen de eer op een van de Gayants te mogen dragen. De sterke jongens zwoegen met plezier onder de bevelen van een fiere opa. Dat stamhoofd dost zich voor de gelegenheid plechtig uit in rokkostuum met hoge hoed. Hij kent de burgerhuizen waarin aankomende meisjes verblijven en laat de reus er stoppen en een rondje draaien voor de tiener. Wellicht schuilt hierin een archaische initiatieritus die nog teruggaat tot de Keltische "Wicker Man", maar dan veel vrouwvriendelijker.

Zo leeft de typisch Vlaamse folklore het meest authentiek voort in Frankrijk, maar bij ons gidsen van benoorden de Schreve leeft ook de vurige wens naar een terugkeer van de reuzen-traditie zoals het keervers letterlijk bedoelt = "... keere weer om reuze, reuze; keere weer om reuzegom!".

Bronnen

Het merendeel van de informatie komt uit bezinsel in het geheugen van de auteur. Sommige details werden geput uit volgende werken:

- 1) "The Druids" door Stuart Piggott, Penguin Books;
- 2) "Een bloemfestoen van papieren rozen", verzameling prentjes bij de chocolade Côte d'Or vanaf 1938;
- 3) Guide Michelin "Nord de la France".

Foto D. Beirens

Waren de broers Degrave de laatste twee piraten?

Marc Loy

Twee avontuurlijke Oostendenaars herleven op scene

Zijn de Oostendse broers Degrave ooit onterecht veroordeeld als de allerlaatste moordende piraten van ons land? Die schuldvraag beoerde een eeuw geleden de internationale publieke opinie. Hun onwaarschijnlijk verhaal herleeft (weer) in première op de scene van het CC De Grote Post in hun geboortestad.

1892. In de stille Zuidzee breekt muiterij uit aan boord van de schoener *Niuroahiti*. Aan boord overleven zeven opvarenden het niet. De Kanaak, scheepskok Mirey en tweede stuurman, ene Joseph Rorique, zijn samen met zijn broer Alexandre de enige overlevenden van deze moordpartij. Mirey beticht de broers Rorique als aanstichters en daders van die piraterij. De twee worden in de boeien geslagen en verschijnen uiteindelijk voor de maritieme rechtbank in het Franse Brest. Bij het vooronderzoek is ondertussen gebleken dat het om de broers Léonce en Eugène Degrave gaat. Tel-

gen uit een Oostendse bourgeoisfamilie met sterke banden in de visserij. Als avontuurlijke zee-lui bevaren ze al jaren de wereldzeeën. De twee Oostendenaars worden ter dood veroordeeld, maar de Franse president zet de straf om in levenslange verbanning naar het beruchte Duivelseiland in Frans Guyana. Daar sterft de oudste broer en krijgt Eugène later o.a. door bemiddeling van de Belgische politicus en Oostendenaar Auguste Beernaert gratie van de Franse president. Terug in Europa schrijft Eugène in zeven nachten z'n memoires in de banjo. Een paar keer nog wordt hij beticht van een paar misdrijven. Hij sterft in 1924 in Columbia 59 jaar oud.

Piraat of martelaar?

Het onwaarschijnlijke levensverhaal van de broers Degrave vormt één kluwen van reële gebeurtenissen, valse en ware getuigenissen en mythevorming. Hun historie bevat alle ingrediënten van een avonturenroman: twee stoere en heldhaftige, want meermaals gedecoreerde zeebonken, pure voorbeelden van broederliefde, die mening drenkeling uit het water hebben gered en die hun moeder op handen dragen worden al of niet valselijk van zeeroverij beticht. Een verdedigingscomité o.l.v. journalist Léon Chomé dat ijvert voor de vrijlating van de broers wordt zelfs samen met moeder Degrave door de Franse president ontvangen en weet de openbare opinie vooral via de nationale pers te bespelen. Volgens het comité zijn de twee slachtoffer geworden van de valse beschuldigingen door de kok die later zelf voor mijneed wordt veroordeeld. Al in 1901 worden de mémoires van Eugène in feuilletonvorm gepubliceerd in een krant. Z'n verhaal beroert de publieke opinie enorm. En in de marge van het geruchtmakende en mediagenieke zaak Dreyfus die ook onterecht op het Duivelseiland belandt, krijgt ook de affaire Degrave in de Franse pers heel wat aandacht.

Inspiratie

Decennia lang blijven de broers tot de verbeelding spreken in boeken, toneelstukken en kranten-
feuilletons: acteur en auteur Cesar Van Cauwenberghe schrijft *De gebroeders Degrave*, een stuk dat in 1907 al voor de 300ste keer door de KVS wordt opgevoerd. Ook in Duitsland en Frankrijk kent het een enorm succes. Ook Jan Nells pent een populaire vervolroman *De De Grave's*. En in 1902 verschijnt Jules Vernes *Les Frères Kip* dat duidelijk op het leven van de Degraves geïnspireerd is. Later verhaalt ook Henri Charrière, onterecht van moord beticht, in de bestseller en later verfilmde *Papillon* z'n verblijf op Duivelseiland. Degraves maakten kennelijk school!

(nvdr) Eddy Masschalck schreef een duidelijke en boeiende brochure over de affaire van de gebroeders Degrave: "Steeds in het nieuws", verkrijgbaar aan de balie van het Stads-museum, Langestraat (een uitgave van De Plate) voor slechts 2,5 euro!

ZEEVIS GROOT- & KLEINHANDEL

Van Haudt Patrick - Van De Wynckel Christa

Vismijn 107

8400 Oostende

T vismijn 059 32 19 95

F 059 33 19 95

OPENINGSUREN:

ma-di-wo: 8u - 16u

do: 8u - 13u

vrij: 8u - 16u

za: 8u - 13u

zo: sluitingsdag

